

AYM'ye 6 Yılda 194 Bin Bireysel Başvuru Yapıldı

Anayasa Mahkemesi Başkan Vekili Prof. Dr. Yıldırım, “2012 yılından bu yana 194 bin bireysel başvuru yapıldı. 194 bin bireysel başvurunun kabaca 150 bini sonuçlandırıldı. Şu an elimizde yaklaşık 44 bin kadar derdest dosya var.” dedi.
- 04.09.2018

İstanbul Kültür Üniversitesi (İKÜ) Hukuk Fakültesince Çeşme'de bir otelde düzenlenen “Uluslararası İnsan Hakları Akademisi Yaz Çalıştayı” başladı.

Anayasa Mahkemesi Başkan Vekili Prof. Dr. Engin Yıldırım, burada yaptığı konuşmada, Yıldırım, Türkiye Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesinin dünyadaki en eski anayasa mahkemelerinden biri olduğuna dikkati çekerek, 1962'den bu yana çalışmalar yaptığını söyledi.

Anayasa Mahkemesinin, evrensel insan hakları standartlarının Türkiye'de yerleşmesi hususunda çalışmalarını sürdürdüğünü aktaran Yıldırım, şunları kaydetti:

“2012 yılından bu yana 194 bin bireysel başvuru yapıldı. 194 bin bireysel başvurunun kabaca 150 bini sonuçlandırıldı. Şu an elimizde yaklaşık 44 bin kadar derdest dosya var. Darbe teşebbüsünden önce Anayasa Mahkemesi önüne gelen bireysel başvuruların aşağı yukarı yüzde 70’ini 1 yıl, 1,5 yıl içinde sonuçlandırmaya başlamıştı. Darbe teşebbüsü ve ardından olağanüstü hal ilan edilmesi mahkemeye yönelik bireysel başvuru sayısında bir anda çok ciddi artışlara yol açtı. Komisyon kurulması, bireysel başvuru yükünü kısmen azalttı. Sonuçlanan başvurulardan 2 bininde ihlal bulundu. Anayasa Mahkemesi bireysel başvuru kararlarının yüzde 95-96 gibi bir oranı kabul edilemez bulunmakta. Bu çok yüksek bir rakam gibi görülebilir. Ancak bu dünyadaki diğer sistemlerle karşılaştırıldığında onlara çok yakın bir oran. Yanlış bilmiyorsam Almanya ve İspanya anayasa mahkemelerinde de kabul edilebilirlik ve oradan da ihlal bulunma oranları tüm başvuruların yüzde 1,5-2’si gibi bir orana denk gelmekte.”

Yıldırım, bu oranın yüksek olmasında vatandaşların Anayasa Mahkemesini bir tür temyiz mahkemesi olarak algılanması eğiliminin büyük payı olduğunu ifade ederek, bu gibi başvuruların ağırlıklı olarak “açıkça beyanattan yoksunluk kriteri” ile kabul edilemez bulunduğunu ifade etti.

Anayasa Mahkemesinin, Yargıtay ve Danıştayın bir temyiz yeri olarak görülmemeye çok dikkat ettiğini vurgulayan Yıldırım, konuşmasını şöyle sürdürdü:

“Şu ana kadar Anayasa Mahkemesi ile diğer yüksek yargı yerleri arasında ciddi bir uyum olduğunu görüyorum. Umulan endişeler bir anlamda gerçekleşmedi. Bu da bireysel başvurunun etkinliği açısından sevindirici bir gelişme. Anayasa Mahkemesi verdiği kararlarla her zaman tartışılır. Bütün dünyada bu böyledir. Kararlar toplumun, siyasetin bir kesimince beğenilir bir kesimce eleştirilir. Akademisyenler genelde eleştirir, eleştirmeleri de gerekir. Anayasa Mahkemesi internet erişimiyle ilgili verdiği kararlarla övülmüştür. OHAL döneminde KHK denetimiyle ilgili verdiği kararlar nedeniyle çok eleştirilmiştir. Türkiye'nin karşılaştığı demokratikleşme, insan hakları sorunlarının çözümünde tüm yükü Anayasa Mahkemesine vermek tek çözüm olarak Anayasa Mahkemesini görmek, bütün bu işlerin çözüm yeri olarak 17 üye ve 95 raportörü sorumlu görmek bence biraz fazla haksızlık olur. Bu gibi alanlardaki sorunlar yok mu? Var ama bunun çözümü sadece Anayasa Mahkemesini ilgilendirmemekte, başta yargı yerleri olmak üzere tüm kamu birimlerini ciddi şekilde ilgilendirmekte. Tüm kamu otoriteleri tüm işlemlerinde değerlendirmelerinde anayasamızın öngördüğü gibi hukuk devleti ve insan haklarına saygıya dayanan uygulamaları teşvik eder, yaygınlık kazandırılırsa Türkiye Cumhuriyeti'nin 100'üncü yılında çağdaş uygarlık seviyesine ulaşma konusunda ciddi adımlar atmış olacağını düşünüyorum.”

“Mağduriyetlerin giderilmesi için azami gayret gösterilmektedir”

Yargıtay 13. Ceza Dairesi Başkanı ve Yargıtay İnsan Hakları Komisyonu Başkanı Vuslat Dirim ise insan hakları ve hukuk devleti ilkesinin insanlığın ortak evrensel değeri olduğunu belirterek, Türk milletinin de bu değerlere gönülden bağlı olduğunu söyledi.

Son zamanlarda yaşanan birtakım konjonktürel gelişmelerin kimseyi yanıltmamasını isteyen Dirim, şöyle konuştu:

“Türkiye Cumhuriyeti Devleti, çağdaş uygarlık seviyesine ulaşmayı hedeflemekte ve Türk halkı Avrupa Birliğine girmeyi en azından insan hakları açısından AB standartlarını yakalamayı istemektedir. Biz yaklaşık iki asır öncesinden tercihini Batı'dan yana kullanmışız. Devletin bütün kurumları ve özellikle de yargı ve Yargıtayımız insan haklarına ve hukuk devletine ilkelerine saygınlık gereği olarak insan hakları ihlallerinin kaynağından yok edilmesi ve ihlal ortaya çıktığında da en kısa zamanda, ihlal ile ortaya çıkan hak kaybı ya da oluşan mağduriyetlerin giderilmesi için azami gayret göstermektedir.”

Dirim, Türkiye'nin 15 Temmuz'da tarihinin en korkunç darbe teşebbüsüne maruz kaldığını anımsatarak, FETÖ/PDY mensuplarının milletin silahlarıyla, TBMM'ye seçilmiş Cumhurbaşkanı, hükümete ve masum Türk halkına yönelik saldırılarda bulunduğunu

hatırlattı.

Darbe teşebbüsü gecesi 251 kişinin hayatını kaybettiğini ve 2 bin 200 kişinin yaralandığını anımsatan Dirim, konuşmasını şöyle sürdürdü:

“15 Temmuz gecesi yapılanların dünyanın her ülkesinde en ağır cezaları gerektiren suçlardan olduğu her türlü tartışmadan varestedir. Bu olayın sorumlularının hukuk devleti ilkeleri çerçevesinde hak ettikleri cezayı almaları için gereken çaba gösterilmektedir. Uluslararası toplum ve özellikle de yurt dışından gelen dostlarımızdan Türk demokrasisine yönelen bu tehlikeyi bertaraf etme noktasında maddi, manevi her türlü desteği bekliyoruz. Yaşanan bunca sıkıntıya rağmen Türkiye Cumhuriyeti ve Türk halkının hukuka, demokrasiye ve adalete olan inancı aynen devam etmektedir. Onun içindir ki 685 sayılı KHK ile OHAL kapsamında alınan tedbirler nedeniyle mağdur olduğunu düşünen kişi ve kuruluşların yargı öncesi başvurabilecekleri bir itiraz komisyonu kurulmasına karar verilmiştir. Kuşkusuz OHAL İtiraz Komisyonunun kurulması, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru ya da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuru haklarını ortadan kaldırmamaktadır.”

“Üniversitelere önemli görevler düşüyor”

İKÜ Rektörü Prof. Dr. Erhan Güzel de insan haklarının, evrensel değerleriyle hak ve özgürlüklerin en önemli teminatı olması nedeniyle küresel kamuoyunun gündeminde olan konuların başında geldiğini söyledi.

Çalışmaya ilişkin bilgiler veren Güzel, insan hakları ihlallerine karşı hükümetlere, hukukçulara ve üniversitelere önemli görevler düştüğünü aktararak, şöyle devam etti:

“Tüm insanların eşit olduğuna inanan, bireysel hak ve özgürlüklerin savunucusu olan herkesin mücadele vermesi gereken insan hakları ihlallerine karşı uluslararası örgütlere, hükümetlere, hukukçulara ve üniversitelere önemli görevler düşüyor. Uluslararası İnsan Hakları Akademisi 21. Yaz Çalıştayında Almanya, Fransa, İngiltere, Macaristan, Rusya, Avusturya, Tunus ve İtalya'dan çok kıymetli hukukçuları ağırlıyoruz. Değerli hukukçularımız adil yargılanma hakkı, adil yargılama yükümlülüğü, ifade özgürlüğü, özel hayat ve aile hayatının korunması ve mülkiyetin korunması başlıklarını Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ve ilgili ülkelerin Anayasa Mahkemelerinin bireysel başvuru yoluyla verdiği güncel içtihatları esas alarak masaya yatıracaklar.”

İKÜ Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Bahri Öztürk de çalıştayın bilimsel bir toplantı olmaktan daha fazlası olduğunu aktararak, “15 Temmuz'da çok korkunç bir olay yaşadık ve bundan sonra temel hak ve özgürlüklerle ilgili olarak bazı negatif algılar dünyaya

yayıldı. Bunun ortadan kaldırılabilmesi, en azından azaltılabilmesi ülkemizin tanıtıldığı gibi bir ülke olmadığının ilk elden konuklara aktarılması için bizim bu uluslararası sempozyum son derece önemli. Konukların gelmelerinden itibaren bilgi alışverişi başladı.” dedi.

Açık oturumlar

Açılış konuşmalarının ardından geçilen birinci oturumda söz alan Almanya Max Planck Enstitüsü eski direktörü Prof. Dr. Albin Eser, geçen yıl katıldığı çalıştayda yürürlükte olan OHAL nedeniyle biraz endişelendiğini fakat verimli bir akademi gerçekleştirerek ülkesine mutlulukla döndüğünü anlatarak, bu yıl OHAL'in kalktığını akademinin çok daha başarılı geçeceğine inandığını ifade etti.

“Avrupa Ceza ve Ceza Usul Hukuku'nda İnsan Hakları Güvencesi” konulu bir sunum yapan Eser, ceza hukukunun önemine değinerek, “Bir yandan ceza hukuku yoluyla bazı insan haklarının korunması, öte yandan insan haklarının kovuşturmayla karşı oynadığı rol her iki açıdan da insan hakları ceza hukuku için büyük önem taşır. İnsan hakları ceza hukuku ile en iyi şekilde korunabilir.” dedi.

Eski Almanya Yargıtay Başkanı Prof. Dr. Klaus Tolksdorf ise “Uyuyan Güzelden Avrupa'nın Temeline” isimli sunumunda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne değindi.

İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 1998'de imzalanan protokolle tamamen değiştiğini aktaran Tolksdorf, şunları kaydetti:

“Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin, tek yargı organı olması ve iç hukuk yollarının tüketilmesinin ardından bireysel başvuru yoluyla herkesin mahkemeye başvurabilmesi, mahkeme huzurundaki davaların sayısını aşırı derecede artırmıştır. Sadece 2017 yılında Strazburg'a 63 bin bireysel başvuruda bulunulmuştur. Bunlardan takriben 49 bini kabul edilemez, yaklaşık 14 bini ise kabul edilebilir başvurulardır. Bu sayılar bile uyuyan güzelin ne kadar büyük bir şiddetle uykudan uyandırıldığını ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin karşılaştığı zorlukların ne kadar büyük olduğunu belgelemektedir.”

Çalıştay 9 Eylül tarihine kadar devam edecek.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA